Сабақтың тақырыбы:

“Әлемдік жазу мәдениетінің реформаторы”

Қазақ тілі мен қазақ әдебиеті

9 сынып

Сабақтың мақсаты:

Оқушылардың барлығы үшін:
Тыңдалған мәтіндегі ақпаратты анықтау, өмірмен байланыстырып әңгімелеу.

Оқушылардың көпшілігі үшін:
Мәтіндегі ақпаратты анықтап, өмірдегі мәселелермен байланыстырып түсірдіру.

Кейбір оқушылары үшін:
Ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстырып, өз көзқарасы тұрғысынан түсіндіру.

Сабақтың тақырыбын болжау.

Суреттерде кімдер бейнеленген? Ол кісілердің бүгінгі сабақтың тақырыбына қандай қатысы болуы мүкін?

QAZAQЬSTAN
Komijteti Prezijdyminiŋ qav
tsijasь

Қазақ жазуының тарихы

1929 жылға дейін араб әліпбиі

1929-1940 жылдар аралығында- латын әліпбиі

1940 жылдан бастап- кириллица

2025 жылдан бастап латын әліпбиі қолданысқа енгізілмек

MyShared

Латын әліпбиіне көшу-тіліміздің жарқын болашағының кепілі

Мақсаты

Әлеммен бірлесе түсу

Ағылшын тілі мен интернет тілін жетік игеруге жағдай жасау

Қазақ тілін жаңғыртуға жағдай туғызу

MyShared

Ахмет Байтұрсынов әліпбиі.

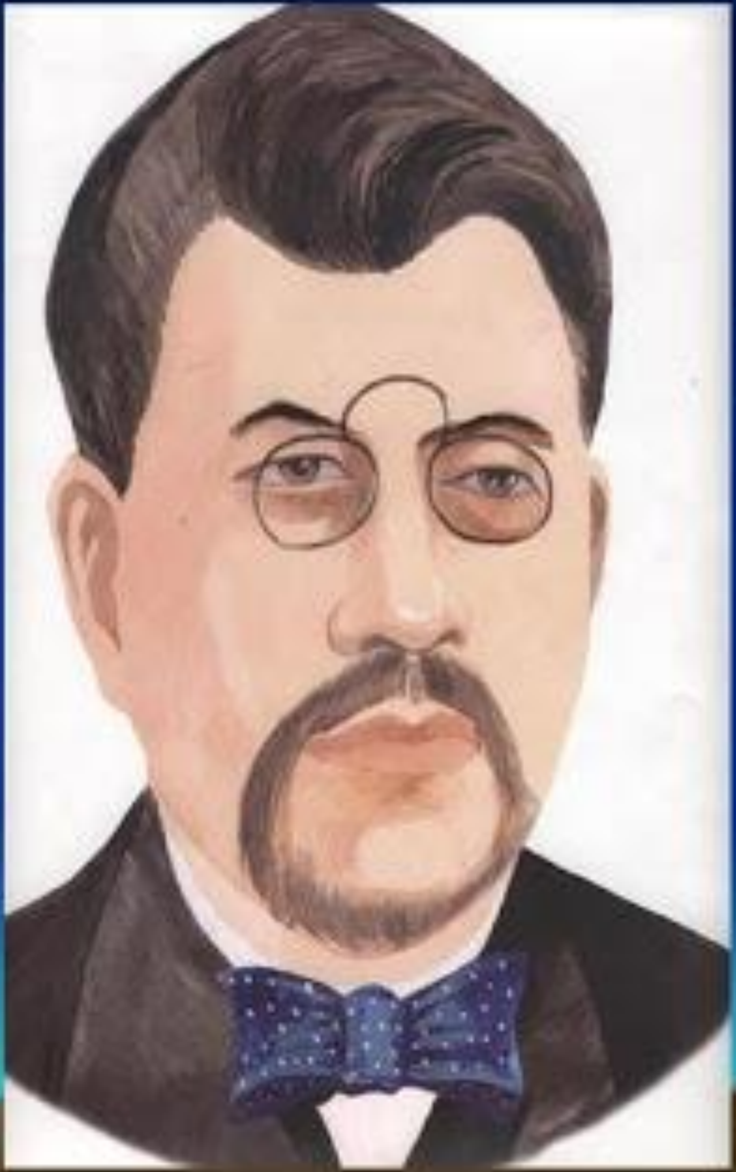

А.Байтұрсынов қазақ тілінің басқа түркі тілдерінен даралығын анықтап, ұлттың өзіне тән дыбыстық үнін танытатын таңбаларын Әліпбиге еңгізді.Байтұрсынов Әліпбиінің қазақ жазуы тарихында "жаңа емле" (төте жазу) деп аталып,халықты сауаттандыруға ірібет бұрыс жасады.

MyShared

1929 жылға дейін Қазақстанда араб жазуы пайдаланылды.

1929 жылғы 7 тамызда КСРО Орталық Атқару Комитеті мен КСРО Халық Комиссарлары Кеңесінің Президиумы латындандырылған жаңа әліпби – «Біртұтас түркі алфавитін» енгізу туралы қаулы қабылдады.

Латын әліпбиінің негізінде жасалған жазу үлгісі 1929 жылдан 1940 жылға дейін қолданылып, кейін кириллицаға ауыстырылды. 1940 жылғы 13 қарашада «Қазақ жазуын латындандырылған әліпбиден орыс графикасы негізіндегі жаңа әліпбиге көшіру туралы» заң қабылданды.

Латын тілінің тарихы

Латын алфавиті – көне және халықаралық алфавит. Біздің дәуіріміздеп бұрын **VIII-VII** ғасырларда пайда болған. Кеңес Одағы кезінде түркі тілінде сөйлейтін халықтардың арасынан шыққан көрнекті ғылым қайраткері **Н.Н.Нариманов** ***араб алфавитінен*** жалпы түркіге ортақ ***жаңа алфавитке*** көшу қажеттігі жайында ұсыныс жасады. **Латын алфавиті 1928-1929** жылдары Қазақстанда қолданыла бастады. Сөйтіп **1929-1939** жылдары Қазақстанда жаңа алфавитке көшу жазба мәдениетімізде белгілі бір тарихи кезең болған.

Жазылым.

2-тапсырма. 25-бет.

Суреттегі тұлғалардың қазақтың жазу тарихындағы рөлі қандай? Олардың еңбектері қай таңбаларды қолданумен байланысты? Өз болжамыңды жаз.

- кирилл таңбасын қазақ тілді оқу құралдарында тұңғыш рет пайдаланған;
- латын таңбасын мектепте оқыту үшін арнайы әліппе жазған;
- араб таңбасын жетілдіріп, жазуды реформалаған.

Оқылым.

4-тапсырма . 25-бет
Мәтінді оқы. Конспект жаз. Мәтінге тақырып қой. Күрделі жоспар құр.

Тыңдалым.

"Мәңгілік ел" құндылықтары бейненұсқаны тыңдайды.
" Түртіп алу" әдісі арқылы алдын ала берілген сұрақтар арқылы тыңдалған мәтіннен ақпараттарды анықтайды.

1. "Мәңгілік ел" идеясының құндылығы туралы не білесіңдер?
2. "Мәңгілік ел" идеясының маңыздылығы неде?
3. "Мәңгілік ел" болып қалыптасып қалу үшін өздерің қандай үлес қосар едіңдер?

Дескриптор:
- *тыңдалған мәтін бойынша сұрақтарға жауап береді;*
- *мәтіндегі ақпаратты анықтайды.*

ЛАТЫН ӘЛІПБИІНЕ КӨШУ – ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДӘРЕЖЕГЕ ШЫҒУЫНА ЖОЛ АШАДЫ

Үй тапсырмасы:

26-бет 8-тапсырма.
Мәтіннің мазмұны бойынша диалог құру.

Рефлексия

Чемодан (маған қажет),

Еттартқыш (қайта карастыру қажет),

Қоқыс жәшігі (маған қажет емес).